EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2025.2.12.
COM(2025) 41 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

Az Európai Városfejlesztési Kezdeményezés végrehajtása 2022–2024-ben

Tartalomjegyzék

1. BEVEZETÉS 2
2. VÉGREHAJTÁS 2
2.1. A városi innováció finanszírozása 3
2.2. A városok kapacitásainak és ismereteinek támogatása 6
2.2.1. A városok kapacitásainak növelése 6
2.2.2. A városok ismereteinek és kapacitásainak támogatása 8
2.3. Irányítás és egyéb tevékenységek 9
3. AZ ELSŐ EREDMÉNYEK 10
4. KÖVETKEZTETÉSEK 13

1. BEVEZETÉS

Európa számos kihívással néz szembe, a gazdasági helyreállítástól és a befogadó társadalmak megteremtésétől az éghajlatváltozás, a környezetkárosodás és a demográfiai változások kezelésén át a zöld és digitális kettős átállásig. A városok olyan helyek, ahol az összes kihívás megjelenik, és ahol az új megoldásokat olyan módon lehet kipróbálni és tesztelni, amely pozitív változást hozhat az emberek számára.

A kohéziós politika erős városi dimenzióval rendelkezik, és a 2021–2027-es programozási időszakban még nagyobb mértékben fogja támogatni a fenntartható városfejlesztést annak érdekében, hogy segítségével a városok aktívabb szerepet vállalhassanak a helyi kihívásokra adott szakpolitikai válaszok kidolgozásában és végrehajtásában. Ennek eredményeként a Kohéziós Alap keretében több mint 100 milliárd EUR összegű befektetés érkezik a városokba, a városok pedig közvetlenül felelősek a kohéziós politikai programok keretében rendelkezésre álló több mint 24 milliárd EUR összegű beruházás megtervezéséért és végrehajtásáért.

Emellett a 2021–2027-es programozási időszakra új Európai Városfejlesztési Kezdeményezés (European Urban Initiative, EUI)[1] jött létre a kohéziós politika városi dimenziója keretében. A 395 millió EUR összegű költségvetéssel[2] rendelkező kezdeményezés a különböző méretű városok támogatását, a kapacitás- és tudásépítést, az innováció támogatását, valamint az uniós jelentőségű városi kihívások átvihető és méretezhető megoldásainak kidolgozását szolgálja. A tevékenységeket az URBACT programmal[3] koordinálják és egészítik ki, miközben támogatást nyújtanak az uniós városfejlesztési menetrend keretében végzett kormányközi munkához.

Ez a jelentés az EUI 2022. szeptember 1. és 2024. augusztus 31. közötti tevékenységeit és végrehajtási eredményeit ismerteti.

2. VÉGREHAJTÁS

Az EUI végrehajtásával Hauts-de-France régiót bízták meg, amely az Európai Bizottsággal szoros együttműködésben végzi a feladatot[4]. Hauts-de-France régió állandó titkárságot (a továbbiakban: az EUI titkársága) hozott létre az e jelentésben ismertetett valamennyi napi tevékenység elvégzésére. A munka két ágon zajlik, amelyek a következőket hivatottak biztosítani: a) az innováció támogatása és b) a kapacitás- és tudásépítés, a területi hatásvizsgálatok, a szakpolitika-fejlesztés és a kommunikáció támogatása (1. ábra). A 395 millió EUR összegű költségvetés[5] 75 %-a az a) ágra, 25 %-a pedig a b) ágra van előirányozva.

---

[1] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1058 rendelete (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a Kohéziós Alapról, 12. cikk.

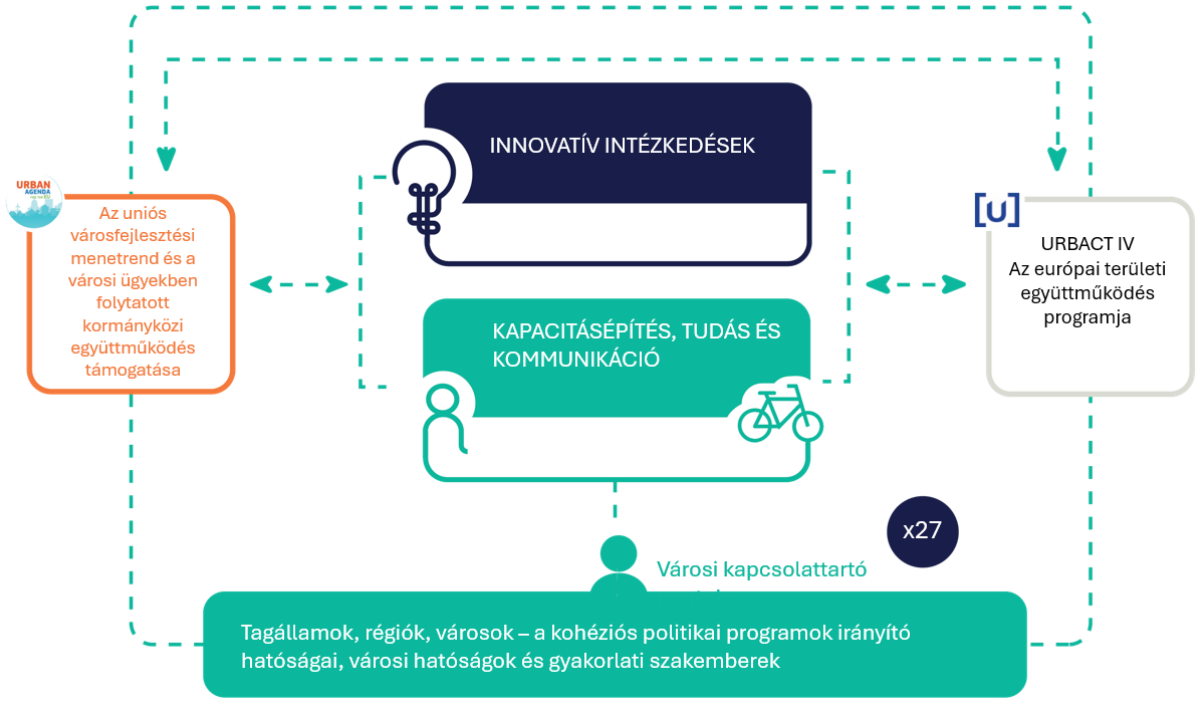
[2] A többéves pénzügyi keret 2024. évi felülvizsgálata miatt a (2018-as árakon) 400 millió EUR összegű eredeti költségvetést (folyó árakon) 395 millió EUR-ra csökkentették.

[3] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1059 rendelete (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alap és külső finanszírozási eszközök által támogatott európai területi együttműködési célkitűzésre (Interreg) vonatkozó egyedi rendelkezésekről, 3. cikk. Az URBACT városi hálózatokat finanszíroz, hogy támogassa a városokat az integrált gyakorlatok kidolgozásában.

[4] Az (EU) 2021/1058 rendelet 12. cikke alapján az EUI közvetett irányítás keretében történő végrehajtásával Hauts-de-France régiót bízták meg. Az EUI közvetett irányításával kapcsolatos pályázati felhívást 2021 májusában tették közzé, amelynek eredményeként 2021 júliusában választották ki Hauts-de-France régiót. A Bizottság és Hauts-de-France régió közötti megállapodást 2022 augusztusában írták alá.

[5] Folyó áron.

1. ábra. Az Európai Városfejlesztési Kezdeményezés beavatkozási logikája

2.1. A városi innováció finanszírozása

Az EUI olyan innovatív cselekvési projekteket támogat, amelyek célja, hogy Unió-szerte előmozdítsák a városok átalakító szerepét és a bizonyítottan bevált városi innovációk bevezetését. Az egyes projektekhez az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) legfeljebb 5 millió EUR összegű hozzájárulást nyújthat, 80 %-os mértékű társfinanszírozás mellett, és a projektek maximális időtartama négy év[6]. A támogatható pályázók az uniós tagállamok valamelyikében található olyan városi hatóságok vagy azok olyan csoportosulásai (azaz nagyvárosok, városok vagy elővárosok), amelyek összlakossága legalább 50 000 fő.

Ez a munkafolyamat az innovatív városfejlesztési tevékenységek kísérleti kezdeményezésére[7] épül, amelyet a 2014–2020-as programozási időszakban hajtottak végre. Azóta számos javítást bevezettek, például a következőket: i. nagyobb hangsúlyt helyeznek a kohéziós politika szempontjából releváns városi innovációkra, ii. előre meghatározott mutatók segítségével javították az eredmények mérhetőségét, iii. nagyobb hangsúlyt kap a projektek működőképessége, a tesztelt megoldások növekedési potenciálja és megismételhetősége.

Az EUI innovatív intézkedései kapcsán négy pályázati felhívást terveztek, amelyek közül két pályázati felhívásra már sor került, egy folyamatban van, egy pedig 2026-ra várható (1. táblázat). Az első három pályázati felhívás célja az innováció ösztönzése bizonyos, az uniós szakpolitikák szempontjából fontos tematikus területeken, míg a negyedik pályázati felhívás az innováció terén kevesebb tapasztalattal rendelkező városok támogatására irányul.

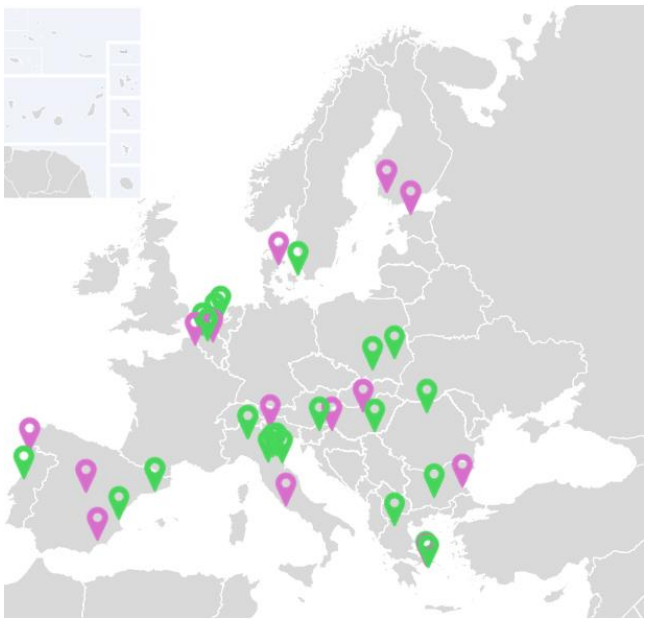
6 EUI – innovatív intézkedésekre vonatkozó iránymutatás.
7 UIA – urban innovative actions [Innovatív városfejlesztési tevékenységek].

1. táblázat: Az EUI innovatív intézkedéseihez kapcsolódó pályázati felhívások

Felhívás	Közzététel éve, témája	Pályázatok	Kiválasztott projektek, teljes ERFA-hozzájárulás (EUR)	Kérelmek sikerességi aránya
1	2022, egy téma: új európai Bauhaus	99 kérelem 21 tagállamból	14 projekt 12 tagállamból, 65,2 millió EUR	14 %
2	2023, három téma: A városok környezetbarátabbá tétele, fenntartható turizmus, a tehetségpotenciál kiaknázása a zsugorodó városokban	112 kérelem 21 tagállamból	22 projekt 12 tagállamból, 98 millió EUR	20 %
3	2024, két téma: Energetikai átállás, technológia a városban	A pályázati felhívás lezárásának időpontja: 2024. október	Tervezett költségvetés: 90 millió EUR	–
4	Tervezett időpont: 2026	–	–	–

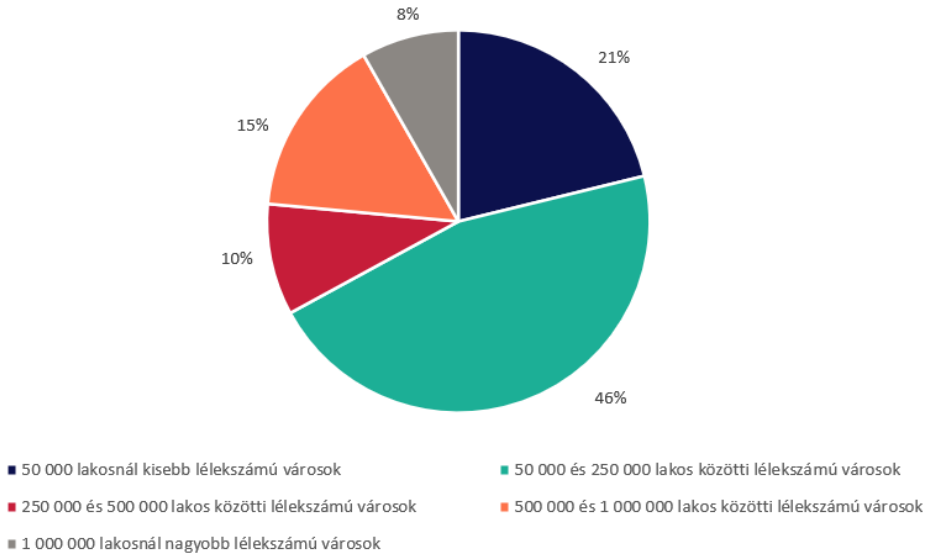
A két pályázati felhívás keretében 16 tagállamból 36 projektet választottak ki (2. ábra). Számos intézkedésre sor került a földrajzi lefedettség javítása és annak érdekében, hogy segítsék a városokat jó minőségű pályázatok készítésében: például a közép- és kelet-európai tagállamokban pályázati műhelytalálkozókat szerveztek, valamint létrehozták a pályázati felhívásokat népszerűsítő, tagállamok szerte megtalálható, nemzeti városi kapcsolattartó pontok hálózatát.

2. ábra. A kiválasztott projektek földrajzi elhelyezkedése a két innovatív intézkedésre vonatkozó felhívás keretében (1. felhívás: lila, 2. felhívás: zöld)

Ami azon városközpontok lakosságszámát illeti, amelyek hatóságai részt vesznek a két pályázati felhívás keretében kiválasztott projektekben, több mint kétharmaduk kis- és közepes méretű város (3. ábra), és hasonlóképpen több mint kétharmaduk „11. cikk szerinti város”[8].

3. ábra. A városi hatóságok aránya lakosságszám szerint a kiválasztott innovatív intézkedési projektekben

Újdonságként az egyes innovatív cselekvési projektekhez nyújtott ERFA-támogatás egy részét a vezető városi hatóságok és három másik uniós város közötti transznacionális transzferpartnerségek finanszírozására fordítják: e partnerségek esetében előírás, hogy a három város közül kettő kevésbé fejlett vagy átmeneti régióban legyen[9]. A módszer az URBACT III keretében 2021–2022-ben végrehajtott innovatív városfejlesztési tevékenységekre vonatkozó kísérleti átadási mechanizmusra épül, és célja a tesztelt innovatív megoldásokkal kapcsolatos tapasztalatok átadása, valamint annak feltárása, hogy mennyiben lehet azokat más városi környezetben is elterjeszteni. A cél továbbá a kohéziós politikai programok keretében történő

[8] A 11. cikk szerinti városok a tagállamok által az (EU) 2021/1058 rendelet szerinti fenntartható városfejlesztés megvalósítására kiválasztott városok.

[9] EUI innovative actions guidance for applicants [Útmutató az EUI innovatív cselekvéseihez a pályázók számára].

beruházások ösztönzése, valamint az innovatív cselekvési projekteket vezető városokon kívüli városok innovációs kapacitásainak előmozdítása.

2.2. A városok kapacitásainak és ismereteinek támogatása

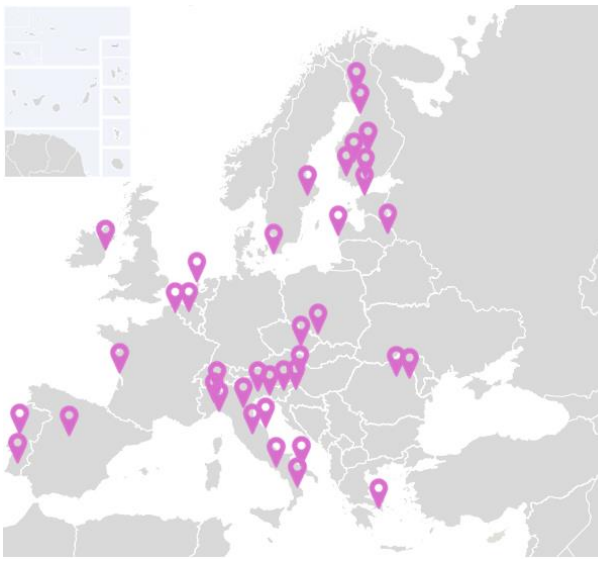
2.2.1. A városok kapacitásainak növelése

Az EUI kapacitásépítési tevékenységeit 2023-ban vezették be, és azokat 2024 végéig kísérleti intézkedésként hajtják végre[10]. Ezek a tevékenységek háromféle intézkedést foglalnak magukban: városok közötti cserék, szakértői értékelések és kapacitásépítési rendezvények. Céljuk, hogy integrált és részvételen alapuló módon javítsák a városok kapacitásait a fenntartható városfejlesztési stratégiák, szakpolitikák és gyakorlatok kialakítása és végrehajtása terén. Emellett az URBACT IV. programot kiegészítő és azzal összehangolt módon működnek[11].

A városok közötti csere[12] alulról felfelé építkező és keresletvezérelt tevékenység, amely folyamatos pályázati felhíváson alapul. A program keretében egy rövid távú látogatást szerveznek egy adott kihívással küzdő, pályázó városi hatóság és egy másik tagállamból származó, a kihívás megoldásához szükséges szakértelemmel rendelkező másik városi hatóság között. A csere a társaktól való tanulás hatékony formája.

A városi hatóságok az idő előrehaladtával egyre inkább érdeklődnek a városok közötti csereprogramok iránt. 2024. augusztus 31-ig 60 pályázat érkezett 22 tagállam városaitól. A legtöbb kérelmet olasz, spanyol, portugál és finn városok nyújtották be. 40 csereprogram[13] zajlik vagy zajlott le, összesen 88 városi hatóság bevonásával (4. és 5. ábra). Az érintett városok nagy többsége (88 %) kis- és közepes méretű, és szinte egyenlő arányban találhatók kevésbé fejlett, átmeneti és fejlettebb régiókban. Több mint 60 %-uk „11. cikk szerinti város”.

4. ábra. A városok közötti cserékben részt vevő, „kihívással küzdő” városi hatóságok

5. ábra. A városok közötti cserékben „szakértő partnerként” részt vevő városi hatóságok

[10] Az EUI finanszírozási határozatának 2023–2024-es munkaprogramja meghatározta a kapacitásépítési tevékenységek kísérleti szakaszát.

[11] Az URBACT IV. végrehajtási időszaka a 2021–2027-es időszak.

[12] EUI city-to-city exchange guidance for applicants [Útmutató a pályázók számára az EUI városok közötti csereprogramjaihoz].

[13] A pályázatok sikerességi aránya 85 % felett volt.

Ezenkívül támogatják azokat a szakértői értékeléseket[14], amelyek városcsoportok bevonásával értékelik a fenntartható városfejlesztés[15] alapját képező integrált városfejlesztési stratégiáikat. A cél a stratégiák kialakításának és végrehajtásának javítása. Minden partneri értékelés legfeljebb négy „értékelt városból” áll; az értékelésen legfeljebb hat városból érkező személy dolgozik együtt „értékelő partnerként” egy konkrét kihívás kezelése érdekében[16]. Az éves pályázati felhívások a „11. cikk szerinti városokra” irányulnak, amelyek „értékelt városként” pályáznak, majd más városok is meghívást kapnak meg az Európai Unió egész területéről, hogy „értékelő partnerként” vegyenek részt a folyamatban.

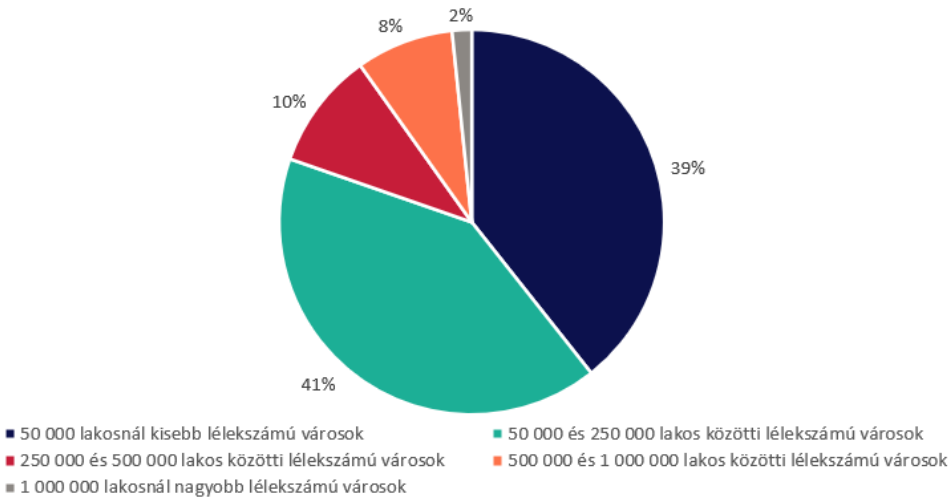
6. ábra. A partneri értékelések földrajzi lefedettsége
(felülvizsgált városok: lila, szakértői értékelést végző városok: zöld)

[14] EUI peer review guidance for applicants [Útmutató az EUI szakértői értékeléséhez a pályázók számára].
[15] Lásd az (EU) 2021/1058 rendelet 11. cikkében foglalt fogalommeghatározást.
[16] A JRC-DG REGIO szakértői értékelési módszertanára és eszközeire építve.

2024. augusztus 31-ig három szakértői értékelést végeztek el Thesszaloniki (EL), Coimbra (PT) és Kalisz (PL) helyszíni rendezvényeknek otthont adó részvételével. A szakértői értékeléseken mintegy 150 résztvevő vett részt, akik 12 tagállamot képviseltek. 54 résztvevő olyan városi hatóságoktól érkezett, amelyek vagy „értékelt városként” (10) vagy „értékelő partnerként” (44) voltak jelen (6. ábra). Az érintett városi hatóságok 80 %-a kis- és közepes méretű várost képviselt (7. ábra), és mintegy felük érkezett kevésbé fejlett régiókból. A legtöbb „értékelt város” olyan kis- és közepes méretű város volt, amely kevésbé fejlett vagy átmeneti régiókban található.

7. ábra. A szakértői értékelésekben részt vevő városi hatóságok aránya lakosságszám szerint

A kapacitásépítési rendezvényeken[17] a városi hatóságok, az irányító hatóságok, a Bizottság és más kulcsfontosságú szereplők vesznek részt, hogy információt cseréljenek, és bemutassák a kohéziós politika és az uniós városfejlesztési menetrend eszközei és programjai közötti szinergiákat. A rendezvények hozzájárulnak a „városi szakemberek közösségének” létrehozásához. A folyamat keretében évente pályázati kiírást tesznek közzé az irányító hatóságok számára, amely keretében Hauts-de-France régióval való közös rendezvények szervezésére pályázhatnak.

2024. augusztus 31-ig nyolc kapacitásépítési rendezvényre vagy ülésre került sor Torinóban (IT), Temesváron (RO), Ljubljanában (SI), Zadarban (HR), Tourcoingban (FR), Budapesten (HU), Tamperében (FI) és Brüsszelben (BE). Ezeken a rendezvényeken mintegy 500 résztvevő, köztük 160 városi hatóság vett részt.

2.2.2. A városok ismereteinek és kapacitásainak támogatása

Az EUI számos munkafolyamata támogatja a városok tudás- és szakpolitika-fejlesztési képességeit. Létrehozták a tagállamok városi kapcsolattartó pontjainak hálózatát[18]. A jelentés által felölelt időszakban 25 városi kapcsolattartó pontot neveztek ki[19]. A legtöbb városi kapcsolattartó pont nemzeti URBACT-pontként is szolgál, de a koordináció akkor is biztosított, ha e két különböző kapcsolattartó pont nem ugyanabban a szervezetben található.

[17] A 2014–2020-as programozási időszakban a kohéziós politika városfejlesztési hálózatára építve, amely támogatta az információcserét a kohéziós politika fenntartható városfejlesztési részének keretében integrált stratégiákat végrehajtó városok, valamint az innovatív városfejlesztési tevékenységeket vezető városok között.

[18] Az EUI városi kapcsolattartó pontjainak feladatmeghatározása.

[19] Franciaország és Luxemburg közös városi kapcsolattartó ponttal rendelkezik, Olaszország kinevezése pedig még folyamatban van.

Létrehoztak egy új tudásplatformot, a Portico-t[20]. A platform célja, hogy egyesítse a meglévő, szerteágazó városi ismeretanyagot, és kezelje a tudásforrások széttöredezettségét, hogy minden szinten támogassa a városi szakembereket. Egyik eleme a „Városi panoráma”, amelynek célja, hogy eligazítsa a felhasználókat az uniós városi kezdeményezések, programok és szervezetek között. Ezt az eszközt fokozatosan építik ki, és első kiadása már elérhető[21].

Az EU egészére kiterjedő, előretekintő felmérés első kiadását 2024-ben végezték el. Kétévente fogják megismételni, hogy megkérdezzék a városi hatóságokat és a városi szakembereket a fenntartható városfejlesztéssel kapcsolatos legfontosabb tendenciákról, kihívásokról, ismeretbeli hiányosságokról és támogatási igényekről. Az eredményekből Hauts-de-France régió következtetéseket vonhat le a városi közösség kialakulóban lévő dinamikájáról és szükségleteiről. Ami az első felmérést illeti, 25 uniós tagállamból 364 válasz érkezett, több mint 70 %-uk városi hatóságoktól[22].

Hamarosan egy sor tőkésítési tevékenység[23] indul el az „EUI szakpolitikai laboratóriumai” és más tudástermékek formájában. A cél a városi hatóságok és gyakorlati szakemberek támogatása a kutatási eredményeken alapuló szakpolitikai döntéshozatalban és a közberuházások minőségének biztosításában, különösen a kohéziós politika keretében. Külön erőfeszítéseket kell tenni annak érdekében, hogy megszólítsák azokat a kis- és közepes méretű városokat, amelyek még nem rendelkeznek elegendő kapacitással a meglévő tapasztalatokhoz és ismeretekhez való hozzáféréshez.

Az EUI támogatja az uniós városfejlesztési menetrendet, az Amszterdami Paktum[24] által 2016-ban létrehozott többszintű kormányzási együttműködést[25]. Szolgáltatási csomagot dolgoztak ki és vezettek be annak érdekében, hogy segítsék a tematikus partnerségeket cselekvési terveik megvalósításában, és segítséget nyújtsanak új partnerségek létrehozásához. Az EUI támogathatja a városi ügyekben folytatott kormányközi együttműködést is[26], amennyiben egy vagy több tagállam ilyen támogatást kér, és ha erről a Bizottsággal megállapodik.

Számos kommunikációs kampányra került sor az innovatív cselekvési felhívásokról, a kapacitásépítési tevékenységekre vonatkozó felhívásokról, a Portico elindításáról, valamint az uniós partnerség tagjai számára a városfejlesztési menetrendre vonatkozó felhívásokról. Létrehozták az EUI honlapját és elindították az EUI hírlevelét. Ennek a hírlevélnek jelenleg már több mint 5 000 előfizetője van.

2.3. Irányítás és egyéb tevékenységek

Az EUI irányítását[27] azért hozták létre, hogy biztosítsa valamennyi tevékenységi terület hatékony és inkluzív irányítását és operatív végrehajtását. Olyan mechanizmust biztosít, amely lehetővé teszi a tevékenységek közötti szinergiák kiaknázását és a stratégiai iránymutatás valamennyi érdekelt fél részvételével zajló folyamatát; egy felügyeleti testületből és egy irányítócsoportból áll.

A felügyeleti testület a Bizottság, Hauts-de-France régió és az EUI titkárságának képviselőiből

[20] Portico.
[21] Urban Panorama | Portico.
[22] A felmérésről készült jelentést 2024 végén teszik közzé.
[23] Az EUI tevékenységeiből származó tudást hasznosító tevékenységek és/vagy folyamatok, beleértve az innovatív cselekvési projekteket, a kapacitásépítési tevékenységeket, a végrehajtott tudásfejlesztési tevékenységeket stb. A tőkésítési tevékenységek fórumot biztosítanak az egyéb uniós kezdeményezésekkel és programokkal való szinergiafejlesztéshez is.
[24] Amszterdami Paktum 2016.
[25] A 2021. évi ljubljanai megállapodásban és annak az uniós miniszterek által elfogadott, többéves munkaprogramjában meghatározottak szerint.
[26] Az (EU) 2021/1058 rendeletének 12. cikke. A támogatás technikai és/vagy tematikus szakértelmet is magában foglalhat. A jelentés által lefedett időszakban nem kértek támogatást.
[27] Az (EU) 2021/1058 rendelet 12. cikke.

áll. Felügyeli a végrehajtást, a célkitűzések elérése felé tett előrelépést, az egyes ágak alá tartozó tevékenységek kidolgozását és végrehajtását, az eredmények nyomon követését, valamint a pénzügyi végrehajtást. Biztosítja, hogy az irányítócsoport stratégiai tanácsait adott esetben beépítsék a műveleti tevékenységekbe.

Az irányítócsoport tanácsadó szervként működik. Tájékoztatást kap az EUI stratégiai végrehajtásáról, és arra vonatkozóan tanácsot ad, különösen a tevékenységek koherenciája és a prioritások tekintetében. Az irányítócsoport a Bizottság, Hauts-de-France régió és az EUI titkárságának, az egyes uniós elnökségi trió tagállamainak, az URBACT irányító hatóságának és titkárságának, a Régiók Bizottságának, valamint két európai városi szövetségnek – az Európai Települések és Régiók Tanácsának és az Eurocities-nek – a képviselőiből áll.

A jelentés által lefedett időszakban mindkét irányító szerv három ülést tartott. Az URBACT IV program irányítási folyamataival és az uniós városfejlesztési menetrenddel való összhangot a kölcsönös részvétel és információcsere révén biztosították.

Ami az EUI pénzügyi végrehajtását illeti, a 395 millió EUR összegű költségvetés[28] jelentős részét – több mint a felét – a tevékenységekre fordították. Elkészült a nyomonkövetési rendszer[29] első verziója, és hamarosan elindítják az elért eredményeket bemutató jelzőrendszert.

Szoros együttműködés alakult ki az URBACT IV programmal az átfogó koordináció, szinergiák és kiegészítő jelleg elérése érdekében, különösen a két eszköz kapacitásépítési és tudásépítő tevékenységei között[30]. Az URBACT-együttműködés révén az EUI hozzájárult a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó ENSZ-menetrend fenntartható fejlődési céljainak végrehajtásához is.

3. AZ ELSŐ EREDMÉNYEK

Az EUI-t a kulcsfontosságú szereplőkkel közösen dolgozták ki[31], ily módon támogatva a stratégia és a szakpolitikák kialakítását, az integrált és részvételen alapuló végrehajtást és a városi innovációt.

A végrehajtás első két évét követően az EUI most hozza meg első eredményeit. A kezdeményezés által nyújtott integrált szolgáltatások a városokat méretüktől függetlenül támogatják. A tevékenységeket az EUI különböző ágai közötti kölcsönhatásokat kiaknázva, valamint az URBACT IV-gyel való összhang és kiegészítő jelleg kialakításával vezették be. Emellett az EUI ötvözi az uniós városfejlesztési menetrend nyomán megvalósuló tevékenységeket és inputokat, és szinergiákat épít ki más jelentős uniós kezdeményezésekkel.

Ami az EUI által az e jelentés által lefedett időszakban támogatott 444 városi hatóság földrajzi elhelyezkedését illeti, kétharmaduk kevésbé fejlett és átmeneti régiókban található. A legtöbb kedvezményezett (73 %) kis- és közepes méretű város, 70 %-uk pedig „11. cikk szerinti város”. A támogatott városok 25 %-a részt vesz az URBACT programban is, megerősítve az EUI és a kohéziós politika más eszközei közötti szorosabb kapcsolatot.

A 2022-ben és 2023-ban közzétett két innovatív cselekvési felhívás lezárultával 16 tagállamban 36 projekt valósult meg, amelyek ERFA-hozzájárulása meghaladja a 163 millió EUR-t. Több országra kiterjedő transzferpartnerségeiknek köszönhetően egy 85 városból álló hálózat az új európai Bauhaus, a városok környezetbarátabbá tétele, a fenntartható turizmus és a zsugorodó

[28] Folyó áron.

[29] A nyomonkövetési rendszer fokozatosan bővül, és a fő teljesítménymutatók révén meg fogja határozni az EUI célkitűzéseivel kapcsolatos teljesítményét, eredményeit és hatásait.

[30] Az EUI és az URBACT többféle módon is kiegészíti egymást, például az EUI a városok közötti rövid időtartamú információcserét támogatja, míg az URBACT hosszú távú városi hálózatokat finanszíroz. Ezek az eszközök közös rendezvényeket is szerveznek, és az EUI tudásplatform számos URBACT-tudásforrásnak is otthont ad.

[31] A Régiók Bizottsága, az európai városi hálózatok, valamint a tagállamokkal és más városi érdekelt felekkel folytatott konzultációk.

városokban a tehetségpotenciál kiaknázása témakörökben folytat innovációt, cserél tapasztalatot és ösztönöz kohéziós politikai intézkedéseket. Ezt a hálózatot hamarosan további, az energetikai átállással és a városi technológiával kapcsolatos projektekkel egészítik ki. A pályázati felhívások keretében ösztönzik az uniós küldetésekkel, különösen a klímasemleges és intelligens városokra vonatkozó küldetéssel és más kulcsfontosságú uniós kezdeményezésekkel való szinergiákat.

Fuenlabrada (ES) a nemzedékek közötti szolidaritáson és az új európai Bauhaus elvein alapuló, új lakhatási modellel kísérletez. Hozzájárul a városközpont újjáélesztéséhez, amely a romló lakásminőséggel, a lakó- és kereskedelmi területek magas üresedési arányával, valamint a lakosság elöregedésével néz szembe. **Budapest (HU)** a magas energiaárak okozta lakhatási válsággal szembesül, és egy olyan integrált, megfizethető lakhatási szolgáltatási modellt tesztel, amely az új európai Bauhaus-elveket alkalmazza, és egy sor olyan szolgáltatást fejleszt ki, amelyek mind az állami, mind a magán ingatlanállományt célozzák.

Bologna (IT) az információs technológiákat, a természetalapú megoldásokat és a „civil tudósokat”[32] ötvözi annak érdekében, hogy a városrészek természettel való összekapcsolódása révén létrehozza a városi hősziget jelenségét kezelő „adaptív zöld cellák” módszerét. **Bruges (BE)** kék és zöld infrastrukturális megoldásokat tesztel az árvizek és aszályok kockázatának enyhítése és a vízminőség javítása érdekében, többek között történelmi felszín alatti vízhálózatának kihasználásával.

Stalowa Wola (PL) jelenleg a város többdimenziós specializációjának fejlesztésével próbálja megteremteni a feltételeket az űriparban dolgozó tehetségek számára, többek között egy négyes spirált ábrázoló űrlaboratórium, akadémia és klaszter létrehozásával. **Haskovo (BG)** egy olyan innovatív MedTechHub létrehozását teszteli, amely mozgósítja az orvosi és digitális ágazatokat, szolgáltatásokat és oktatási lehetőségeket nyújt, különösen a fiatal tehetségek számára, valamint támogatja a fenntartható helyi gazdaságra való átállást.

Koppenhága (DK) a turizmus adatvezérelt és közösségközpontú irányításában tölt be úttörő szerepet azáltal, hogy egy olyan, mind a saját közösségei, mind az oda látogató turisták javát szolgáló, részvételen alapuló fotó-hang alkalmazást fejleszt, amely a felhasználók élményeire vonatkozó adatokat gyűjti össze és elemzi. **Coimbra (PT)** egy nagy nyelvi modelleken alapuló, fenntartható turisztikai internetes portált tesztel, amely valós adatokkal ismerteti a célállomást

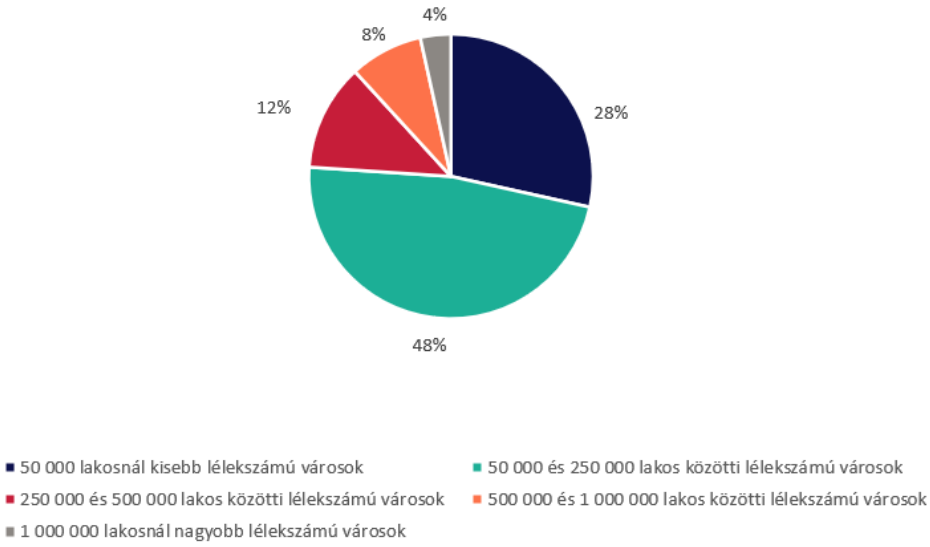
[32] A „civil tudósok” kifejezés a nyilvánosság tagjaira utal.

és személyre szabott útvonalakat kínál a turisták számára.

Szerzői jogok: 1. kép ©Gettyimages.be/zak00; 2. kép ©Gettyimages.be/DrAfter123; 3. kép ©Gettyimages.be/guoya; 4. kép ©Gettyimages.be/Annika McFarlane.

A kapacitásépítési tevékenységek kifejezetten a városok támogatása érdekében valósulnak meg, végrehajtva az ERFA fenntartható városfejlesztésre szánt több mint 24 milliárd EUR összegű beruházási hányadát[33]. Bár még csak a kísérleti szakaszban tartanak, a résztvevők már most úgy vélik, hogy tevékenységeknek van hatásuk[34]. Az eddigi tevékenységekben 485 városi szakember vett részt, akiknek közel 60 %-a városi hatóságot, kétharmada pedig „11. cikk szerinti várost" képviselt. A kapacitásépítési tevékenységek különösen a kisebb városokat támogatják, mivel az e tevékenységekben részt vevő városok 76 %-ának 250 000 főnél kevesebb lakosa van (8. ábra).

8. ábra. A kapacitásépítési tevékenységekben részt vevő városi hatóságok aránya (%)
a városok lakosságszáma szerint.

A kapacitásépítési tevékenységek részeként számos témában szerveztek városok közötti csereprogramokat; foglalkoztak például a megfizethető lakhatással, a társadalmi befogadással, a mobilitással, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással, a digitális átállással, a városrehabilitációval, a turizmussal és a finanszírozáshoz való hozzáféréssel. A szakértői értékelések javították a városok kapacitását az érdekelt felek bevonása és az ágazatközi együttműködés, a stratégiáknak az uniós és globális menetrendekkel és a vidéki térségekkel való összekapcsolása, valamint a pénzügyi támogatáshoz való hozzáférés terén. A kapacitásépítési rendezvények számos témával foglalkoztak, például az integrált stratégiatervezéssel, a funkcionális városi térségekkel, az integrált területi beruházásokkal és a közösségvezérelt helyi fejlesztéssel, a zöld átállással és az innovációs ökoszisztémákkal.

Összehangolták a tevékenységeket az URBACT IV-gyel, és azt kiegészítő intézkedéseket hoztak. Az URBACT által támogatott városok partnerként vesznek részt az EUI kapacitásépítési tevékenységeiben. Az URBACT stratégiai partnerként a Portico tudásplatform létrehozásában is közreműködött. Az összehangolt fellépés és a szinergiák biztosítása érdekében szoros kapcsolatokat kell ápolni az EUI és az URBACT között.

A nemzeti városi kapcsolattartó pontok hálózata már működik, amely fokozza az EUI-

[33] Több mint 1 100 integrált városfejlesztési stratégia alapján.
[34] A kapacitásépítési tevékenységek résztvevőitől kapott visszajelzések alapján.

szolgáltatások iránti keresletet a tagállamokban. Katalizátorként szolgál az EUI valamennyi tevékenységéhez, és eléri a városi közösségeket, különösen a kisebb városokat és irányító hatóságokat. A hálózatnak horizontális szerepe van az összes munkaterület népszerűsítésében, és az első hatások máris láthatóak. Közösségimédia-közössége gyorsan növekszik: 2024-ben több mint 400 médiakampányt szerveztek vagy folytattak. Az EUI által kínált tevékenységek sokasága miatt a hálózatnak folyamatos és célzott támogatásra van szüksége a hatékony szolgáltatásnyújtáshoz.

A Portico tudásplatform biztosítja a városi szakemberek számára az uniós kezdeményezésekkel kapcsolatos ismeretekhez és információkhoz való, égetően szükséges hozzáférést. Több mint 1 600 tudásforrásnak ad otthont, és egy közel 2 000 városi szakemberből álló közösséget támogat. Hamarosan elérhető lesz a platformon egy olyan komponens is, amely az Európai Unió kohéziós alapjai által támogatott projektekből származó, ígéretes és sikeres városi gyakorlatokat tartalmaz. A Portico a fejlesztés alatt álló „Városi panorámával" olyan eszközt kíván fokozatosan létrehozni, amely a felhasználókat az igényeik alapján összekapcsolja a megfelelő európai kezdeményezésekkel és szereplőkkel. Folytatni kell a platform és különösen az azon belüli Panoráma eszköz bővítésére irányuló erőfeszítéseket annak érdekében, hogy lendületét megőrizve a városi ismeretekhez elérést biztosító uniós közvetítővé fejlődjön.

Folyamatban vannak a szakpolitikai laboratóriumok formájában végrehajtott első tőkésítési tevékenységek, és a kezdeti szakaszban Hauts-de-France régió az URBACT IV-gyel összefogva sikeresen megszervezett egy „városi labor" sorozatot az energetikai átállás és a helyi élelmiszerrendszerek témájában. Ami a területi hatásvizsgálatokat illeti, Hauts-de-France régió jelenleg a támogatási tevékenységek típusait vizsgálja. Tekintettel arra, hogy a városok fontos szerepet játszanak az uniós és nemzeti szakpolitikák megvalósításában, a területek eltérő szükségleteit elismerő szabályozások központi szerepet játszanak a fenntartható városfejlesztésben. Mivel a terület kulcsfontosságú európai szereplői számos eszközt és módszertant kidolgoztak a területi hatásvizsgálatokhoz[35], a cél az, hogy a meglévő eszközökre építve 2025 elején a városok igényeinek megfelelő tevékenységeket vezessenek be.

Az uniós városfejlesztési menetrend támogatása eredményes, mivel új partnerségek vannak folyamatban, és továbbiak is várhatók. Az EUI 2022 óta négy tematikus partnerség létrehozását támogatja: „a városok környezetbarátabbá tétele", „fenntartható turizmus", „egyenlőség városai" és „élelmiszer" témakörökben. 2024 végéig két további partnerséget kell létrehozni a „vízérzékeny város" és az „épületek dekarbonizációja, integrált felújítási programok, helyi fűtési és hűtési tervek" témájában. Az uniós városfejlesztési menetrend támogatásának hatása várhatóan az lesz, hogy növekedni fog az összes érintett szereplő arra irányuló kapacitása, hogy a többszintű kormányzás együttműködési környezetében dolgozzon.

Számos kommunikációs tevékenység indult. Az EUI különböző közösségimédia-platformokon keresztül több mint 28 000 követőt ért el. Az EUI rendezvényein a jelentés által lefedett időszakban összesen több mint 3 000 regisztrált résztvevő vett részt. Jelentős erőfeszítéseket tettek a 2023-ban Torinóban megrendezésre kerülő 5. Városi Fórum népszerűsítése érdekében, amelyen hivatalosan elindították az EUI-t, valamint a következő, 2025 júniusában Krakkóban megrendezendő 6. Városi Fórum előkészítésére.

4. KÖVETKEZTETÉSEK

Európa nem érheti el céljait városai nélkül. Az Európai Bizottság továbbra is együtt fog működni a városi hatóságokkal a városok támogatása érdekében. Ebben az összefüggésben az EUI integrált eszközként és támogatási mechanizmusként működik az EU különböző méretű városai számára. Olyan konkrét intézkedésekkel támogatja a városokat, mint például a társaktól való tanulás, a szakértelem és a tudás biztosítása, valamint az innováció finanszírozása a kohéziós

[35] Pl. ESPON, az EU Közös Kutatóközpontja és kormányközi szereplők.

politika célkitűzéseinek támogatása érdekében. E tekintetben segíti a városokat az előttük álló számos kihívás kezelésében.

Az EUI végrehajtása a jövőben is a kereslet által vezérelt megközelítéssel történik, amely a stratégiai és operatív döntések során továbbra is a városok igényeit tartja szem előtt, és arra törekszik, hogy a legmegfelelőbb támogatást nyújtsa a kedvezményezetteknek. Folyamatosan figyelmet fordítanak arra, hogy hatékony visszajelzési rendszert biztosítsanak a nemzeti városi kapcsolattartó pontok hálózatán és a kezdeményezés munkaterületein belüli interakciókon keresztül, a városok és a városi szakemberek részvételével.

Az EUI továbbra is szorosan együtt fog működni a kulcsfontosságú városi szervezetekkel és hálózatokkal, valamint fokozni fogja a szinergiákat más jelentős uniós kezdeményezésekkel. Minden lehetséges erőfeszítést meg kell tenni annak érdekében, hogy a tagállamok különböző méretű városai minél nagyobb számban vegyék igénybe a szolgáltatási kínálatot. A kedvezményezettektől 2025-ben a félidős értékelés keretében fognak visszajelzéseket gyűjteni. Az EUI elkötelezett amellett, hogy megerősített és koherens szakpolitikai fellépést valósítson meg az EU-ban, ami magában foglalja a városokra vonatkozó jövőbeli európai szakpolitikai menetrendhez való hozzájárulást is.